

JADWIGA SAMBOR

BADANIA STATYSTYCZNE
NAD SŁOWNICTWEM

(NA MATERIALE „PANA TADEUSZA“)

891.859
Z 14
t. 12

SPIS TREŚCI

Wstęp	5
I. Gatunek literacki i problemy poetyki historycznej	14
II. Prąd literacki jako kategoria poetyki historycznej	38
III. Sytuacja powieści młodopolskiej	63
IV. Przekształcenia powieści realistycznej. Pozycja narratora	82
V. Przekształcenia powieści realistycznej. Powieść jako zespół scen	147
VI. Od dokumentu do wyznania. O powieści w pierwszej osobie	190
VII. Konstrukcje i destrukcje	231
VIII. Powieść młodopolska — Miejsce w historii	270
Résumé	288
Wykaz cytowanych tekstów literackich	294
Indeks nazwisk	296

MICHAŁ GŁOWIŃSKI

POWIEŚĆ MŁODOPOLSKA

STUDIUM Z POETYKI HISTORYCZNEJ

WROCŁAW — WARSZAWA — KRAKÓW
ZAKŁAD NARODOWY IMIENIA OSSOLIŃSKICH
WYDAWNICTWO POLSKIEJ AKADEMII NAUK

1969

SPIS TREŚCI

Wstęp	5
I. Gatunek literacki i problemy poetyki historycznej	14
II. Prąd literacki jako kategoria poetyki historycznej	38
III. Sytuacja powieści młodopolskiej	63
IV. Przekształcenia powieści realistycznej. Pozycja narratora	82
V. Przekształcenia powieści realistycznej. Powieść jako zespół scen	147
VI. Od dokumentu do wyznania. O powieści w pierwszej osobie	190
VII. Konstrukcje i destrukcje	231
VIII. Powieść młodopolska — Miejsce w historii	270
Résumé	288
Wykaz cytowanych tekstów literackich	294
Indeks nazwisk	296

RYSZARD HANDKE

POLSKA PROZA
FANTASTYCZNO-NAUKOWA

PROBLEMY POETYKI

891.859
Z 14
t. 14

SPIS TREŚCI

Przedmiot badań	Str. 5
---------------------------	-----------

Część pierwsza

ŚWIAT PRZEDSTAWIONY UTWORÓW FANTASTYCZNO-NAUKOWYCH

I. Sposoby kreowania składników fantastycznych świata przedstawionego <i>science fiction</i> w ich historycznym rozwoju	20
1. Początki kształtowania się odrębnych cech gatunkowych fantastyki naukowej	20
2. Powieść o cudownym wynalazku	29
3. Współczesna <i>science fiction</i>	39
4. Groteska fantastyczno-naukowa	64
II. Językowe sposoby kreowania składników fantastycznych	80
1. Uwagi wstępne	80
2. Neologizm fantastyki naukowej jako środek formalno-językowy	83
A. Istota neologizmu	83
B. Relacje między neologizmami a słownictwem języka i kontekstem utworu	95
C. Słowotwórstwo neologizmów	100
3. Zmiany funkcji semantycznej	107
4. Opis jako sposób kreowania elementów fantastycznych	111
5. Naśladownictwo stylu baśni — archaizacja	113
III. Dziedziny słownictwa najaktywniej uczestniczące w procesie językowego kreowania elementów fantastycznych	117
1. Komunikacja	119
2. Środki potęgujące możliwości receptorów	125
3. Środki potęgujące działanie efektorów	127
4. Substancje, źródła i postacie energii	129
5. Specjalności zawodowe, dyscypliny i terminologia nauki	130

Część druga

SYTUACJA NARRACYJNA W „SCIENCE FICTION”

I. Narrator prozy fantastyczno-naukowej	133
1. Rola kategorii adresata narracji w fantastyce naukowej	149
Wykaz skrótów	166
Summary	168
Indeks nazwisk i polskich utworów fantastyczno-naukowych	174

ANDRZEJ CIEŃSKI

PROBLEMATYKA STYLISTYCZNA
„MIKOŁAJA DOŚWIADCZYŃSKIEGO
PRZYPADKÓW“
IGNACEGO KRASICKIEGO

WROCŁAW — WARSZAWA — KRAKÓW
ZAKŁAD NARODOWY IMIENIA OSSOLIŃSKICH
WYDAWNICTWO POLSKIEJ AKADEMII NAUK

1969

SPIS TREŚCI

	Str.
Wstęp	5
I. Książki i literatura w „Mikołaja Doświadczynskiego przypadkach”. Funkcje stylistyczne „tekstów obcych”	10
1. Wstęp	10
2. Charakterystyka materiału	12
3. Walka z gatunkiem romansu	13
4. Teksty paraliterackie	27
5. Literatura Nipuanów	29
6. Cytaty i aluzje	34
7. Zdania konwencjonalno-literackie	37
8. Formy innogatunkowe	38
II. Funkcje stylistyczne sentencji w „Mikołaja Doświadczynskiego przypadkach”	42
III. Frazeologia „Mikołaja Doświadczynskiego przypadków”. Propozycje metodyczne postępowania badawczego	63
1. Wstęp	63
2. Przegląd stanu badań nad frazeologią	67
A. Stan badań w Polsce	67
Frazeografia	67
Frazeologia	69
B. Stan badań poza Polską	83
3. Charakterystyka materiału frazeologicznego w „Doświadczynskiego przypadkach”	90
A. Uwagi wstępne	90
B. Zagadnienie krzyżowania i konstelacji jednostek frazeologicznych w aspekcie stylistycznym	94
C. Frazeologia językowa, autorska, jednostki pograniczne	98
D. Nierównomierne nasycenie tekstu frazeologią	107
4. Próby interpretacji	109
A. Uwagi wstępne	109
B. Frazeologia Nipu	110
C. Frazeologia antyeuropejska	114
D. Frazeologia trybunalska	114
E. Frazeologiczna charakterystyka postaci	117
F. Frazeologia odnosząca się do stanów uczuciowych i psychicznych	119
IV. Perspektywy historyczne badań stylistycznych nad frazeologią. Przedstawiciele Skamandra i awangardy krakowskiej wobec frazeologii	130
1. Wstęp	130
2. Skamander	134
3. Awangarda	142
Wykaz bibliograficzny	154
Indeks nazwisk	161

PEER HULTBERG

STYL WCZESNEJ PROZY FABULARNEJ
WACŁAWA BERENTA

Przełożył Ignacy Sieradzki

WROCŁAW — WARSZAWA — KRAKÓW
ZAKŁAD NARODOWY IMIENIA OSSOLIŃSKICH
WYDAWNICTWO POLSKIEJ AKADEMII NAUK
1969

SPIS TREŚCI

	Str.
Od Redakcji	5
Wstęp	7
 I. STYL PIERWSZYCH UTWORÓW BERENTA: „NAUCZYCIEL”, „PRZY NIEDZIELI”, „FACHOWIEC”, „W PUSZCZY”	33
1. Styl „Fachowca”	33
A. Stylizacja	35
B. Rzadkość epitetów	38
C. Niejednolitość czasu gramatycznego	41
D. Wybrane zagadnienia składni	50
E. Dialog	52
F. <i>Inquit</i>	56
2. Styl „Nauczyciela”	58
A. Nagromadzenia	60
B. Składnia	61
C. Alternacja czasu teraźniejszego i przeszłego	63
D. Dialog i <i>inquit</i>	64
3. Styl „Przy niedzieli”	65
4. Styl obrazka „W puszczy”	70
 II. STYL „PRÓCHNA”	75
1. Nagromadzenia	80
A. Nagromadzenia rzeczowników	80
B. Nagromadzenia przymiotników	88
C. Nagromadzenia przysłówków	91
D. Nagromadzenia czasowników	91
2. Percepcja impresjonistyczna	97
A. Zaimek nieokreślony	102
B. Szczególne wyrażenia służące percepcji impresjonistycznej	106
C. Pseudoporównanie	108
D. Bezosobowe formy czasownikowe	110
E. Konkretyzacja wyrazów oderwanych	114
F. Tok zdania	115
3. Dialog i monolog wewnętrzny	117
A. Dialog	117
B. Monolog wewnętrzny	129

III. STYL „OZIMINY”	139
1. Dążenie do stylu nominalnego	143
A. Składniowe konsekwencje stylu nominalnego	144
B. Właściwości czasowników osobowych	147
C. Zdanie nominalne	149
D. Czas zaprzeszy	151
E. Właściwości nieosobowych form czasownika	154
2. Styl nominalny	158
A. Rzadkość przysłówków	159
B. Korzystanie z przymiotników dzierżawczych	160
C. Rzeczowniki zastępujące formy czasownikowe	163
D. Korzystanie z wyrażań przyimkowych	165
3. Niektóre zagadnienia szyku wyrazów	171
A. Przystawianie przydawek dopełniaczowych	171
B. Chiazmy	174
C. Wyrażenia zamknięte	175
4. Powtórzenia wyrazów	178
5. Dialog	181
6. Wyrażenia obcojęzyczne i gwarowe w dialogu i monologu wewnętrznym wczesnej prozy Berenta	190
A. Wyrażenia gwarowe i obcojęzyczne w dialogu utworów wcześniejszych od „Próchna”	190
B. Wyrażenia obce w „Próchnie”	195
C. Wyrażenia obce i gwarowe w „Oziminie”	200
IV. STYL WCZESNEJ PROZY FABULARNEJ BERENTA	205
1. Korzystanie z epitetów	205
2. Alternacja czasu teraźniejszego i przeszłego	207
3. Nagromadzenia	209
4. Składnia	209
5. Pierwiastki impresjonistyczne w utworach Berenta	212
6. Dialog i monolog wewnętrzny	216
Indeks nazwisk	231
Indeks dzieł Berenta	233

ANNA WIERZBICKA

DOCIEKANIA SEMANTYCZNE

WROCŁAW — WARSZAWA — KRAKÓW
ZAKŁAD NARODOWY IM. OSSOLIŃSKICH
WYDAWNICTWO POLSKIEJ AKADEMII NAUK
1969

SPIS ROZDZIAŁÓW

	Str.
Od Autorki	5
I. Wstęp	7
II. „Prawda” i „wiedza” — próba analizy semantycznej	13
III. Problemy ekspresji. Ich miejsce w teorii semantycznej	33
IV. Ciało i umysł — z punktu widzenia semantycznego	62
V. Negacja — jej miejsce w strukturze głębokiej	84
VI. Struktura głęboka koniunkcji	113
VII. O spójności semantycznej tekstu wielozdaniowego	132
VIII. Zagadka „nazw wykonawców”	159
IX. Deskrypcje czy cytaty?	177
Summary	193

KATARZYNA ROSNER

O FUNKCJI POZNAWCZEJ
DZIEŁA LITERACKIEGO

871. 21
Z14.
E. 18

SPIS TREŚCI

I. Funkcja poznawcza i ideologiczna utworu literackiego — Trzy relacje między dziełem literackim a rzeczywistością	5
II. Prawdziwość zdań dzieła literackiego	24
1. Rozstrzygnięcie pozytywne sformułowane w ramach niekomplementarnej definicji utworu literackiego (J. Pelc)	29
2. Rozstrzygnięcie pozytywne sformułowane w ramach komplementarnej definicji utworu literackiego (H. Markiewicz, J. Hospers, M. Weitz, M. Beardsley)	40
3. Rozstrzygnięcie negatywne sformułowane w ramach niekomplementarnej definicji utworu literackiego (I. A. Richards)	62
III. Definicja semantyczna w sensie szerszym i jej przydatność do opisu funkcji poznawczej dzieła literackiego	74
1. Funkcja znaczenia i funkcja wyrażania (A. Tate, K. Burke)	77
2. Teorie swoistości literackiego znaczenia (W. Empson, K. Britton, W. K. Wimsatt, J. Lotman, T. M. Greene)	83
3. Teorie kreacjonistyczne (R. Ingarden, J. Margolis)	116
IV. Świat przedstawiony w utworze literackim jako system symboliczny realizujący funkcję poznawczą utworu literackiego	141
1. Wartości poznawcze a forma utworu literackiego	142
2. Wartość poznawcza a mimetyczność świata przedstawionego	158
3. Charakterystyka języka prezentacyjnego; dwa typy symboli literackich	167
4. O możliwości sformułowania uniwersalnego pojęcia prawdy artystycznej	184
Summary	190

MARIAN MACIEJEWSKI

NARODZINY
POWIEŚCI POETYCKIEJ
W POLSCE

WROCŁAW—WARSZAWA—KRAKÓW
ZAKŁAD NARODOWY IMIENIA OSSOLIŃSKICH
WYDAWNICTWO POLSKIEJ AKADEMII NAUK

1970

SPIS TREŚCI

	Str.
WPROWADZENIE	5
Część pierwsza: POWIEŚĆ POETYCKA W ŚWIADOMOŚCI EPOKI	
I. Znaczenie, geneza i historia nazwy gatunkowej	13
II. Historyczne pojęcie powieści poetyckiej	32
Część druga: TRADYCJE RETORYCZNE	
I. Dominanty strukturalne przedromantycznego poematu heroicznego	50
II. Z zagadnień klasycyzmu „Grażyny”	88
Część trzecia: ZAGADKA I TAJEMNICA	
I. Zagadka i tajemnica w świadomości literackiej w okresie przełomu romantycznego	120
II. Konwencje epiki sensacyjnej w „Grażynie”	143
Część czwarta: „MARIA” MALCZEWSKIEGO W KONTEKŚCIE OPOZYCJI ANTYRETORYCZNEJ	
I. Opozycja antyretoryczna w świadomości literackiej przełomu romantycznego	185
II. Sporu o „Marię” ciąg dalszy	206
III. Od esencji do egzystencji (O metodach kreowania postaci wyznaczonych przemianą personifikacji alegorycznej w metaforyczną)	223
Część piąta: HISTORIA I WSPÓŁCZESNOŚĆ	
I. Ludowe i liryczne uwierzytelnianie romantycznej koincydencji historii i współczesności	270
II. „Poezja Północy”	304
ZAMIAST SYNTEZY. PRÓBA MODELOWEGO OKREŚLENIA POWIEŚCI POETYCKIEJ (Relacja: „Maria” — poemat heroiczny)	320
Summary	343
Indeks nazwisk	347

STUDIA Z TEORII I HISTORII POEZJI

POD REDAKCJĄ
MICHAŁA GŁOWIŃSKIEGO

SERIA DRUGA

891.857
Z14

t 24

SPIS TREŚCI

	Str.
Lucylla Pszczołowska	
<i>Harmonia i „kusy śpiew”</i>	7
Zdzisława Kopczyńska	
<i>Poezja i język w wypowiedziach Kazimierza Brodzińskiego i Leona Borowskiego</i>	23
Alina Witkowska	
<i>„Tysiąc wierszy o sadzeniu grochu...”</i>	51
Ireneusz Opacki	
<i>Z zagadnień cyklu sonetowego w polskim romantyzmie</i>	71
Ryszard Przybylski	
<i>Świat jako maszyna piekielna (O „Zamku kaniowskim” Goszczyńskiego)</i>	129
Zofia Stefanowska	
<i>Wielka — tak, ale dlaczego Improwizacja?</i>	151
Maria Podraza-Kwiatkowska	
<i>Pojęcie symbolu w okresie Młodej Polski</i>	167
Jerzy Święch	
<i>Z problematyki tłumaczeń parnasistów i Baudelaire’a w Polsce</i>	199
Eugeniusz Czaplejewicz	
<i>Gra miłości i śmierci w liryce Leśmiana</i>	229
Danuta Zamacińska	
<i>„Widzę naprzód o wiek”?</i>	265
Zdzisław Lapiński	
<i>„Świat cały — jakże zmieścić go w żrenicy” (O kategoriach percepcyjnych w poezji Juliana Przybosa)</i>	279
Edward Balcerzan	
<i>„Sytuacja liryczna” — propozycja dla poetyki historycznej</i>	333
Pavol Wincer	
<i>Nowoczesne odmiany formy litaniijnej (Na przykładzie poematu Františka Halasa „Stare kobiety” i wiersza Vitězslava Nezvala „Pieśń nad pieśniami”)</i>	387
Adam Dąbrowski	
<i>Metaforyka Tadeusza Nowaka</i>	403
Teresa Skubalanka	
<i>Problemy synonimii poetyckiej</i>	429
Indeks nazwisk	447

O SPÓJNOŚCI TEKSTU

Praca zbiorowa
pod redakcją
MARII RENATY MAYENOWEJ

WROCŁAW • WARSZAWA • KRAKÓW • GDAŃSK
ZAKŁAD NARODOWY IMIENIA OSSOLIŃSKICH
WYDAWNICTWO POLSKIEJ AKADEMII NAUK

1971

SPIS TREŚCI

	Str.
Vilem Mathesius	
<i>O tak zwanym aktualnym rozczłonkowaniu zdania</i> (z języka czeskiego przeł. M. R. Mayenowa)	7
Nina Leontiewa	
<i>O pewnych właściwościach spójnego tekstu</i> (z języka rosyjskiego przeł. M. R. Mayenowa)	13
Jurij Martemianow	
<i>Problem aktualnego rozczłonkowania (AR): język opisu AR-struktury</i> (z języka rosyjskiego przeł. W. Cesluk-Grajewski)	21
Irena Bellert	
<i>O pewnym warunku spójności tekstu</i>	47
Olgierd Wojtasiewicz	
<i>O pewnej interpretacji pojęcia spójności tekstu</i>	77
Andrzej Trybulec	
<i>Topologiczna definicja spójności tekstu</i>	83
Zygmunt Saloni	
<i>Definicja spójności tekstu</i>	89
Jelena Paduczewa	
<i>O strukturze akapitu</i> (z języka rosyjskiego przeł. T. Dobrzyńska)	95
Anna Wierzbicka	
<i>Metatekst w tekście</i>	105
Krystyna Pisarkowa	
<i>Uwagi o dystrybucji i zakresie funkcji polskiego zaimka odmiennego</i>	123
Jadwiga Wajszczuk	
<i>Przeciwstawienie jako struktura właściwa szerokim kontekstom</i>	141
Teresa Dobrzyńska	
<i>O głosowej delimitacji tekstu</i>	149
Maria Renata Mayenowa	
<i>Spójność tekstu a postawa odbiorcy</i>	189
-Nota bibliograficzna	207